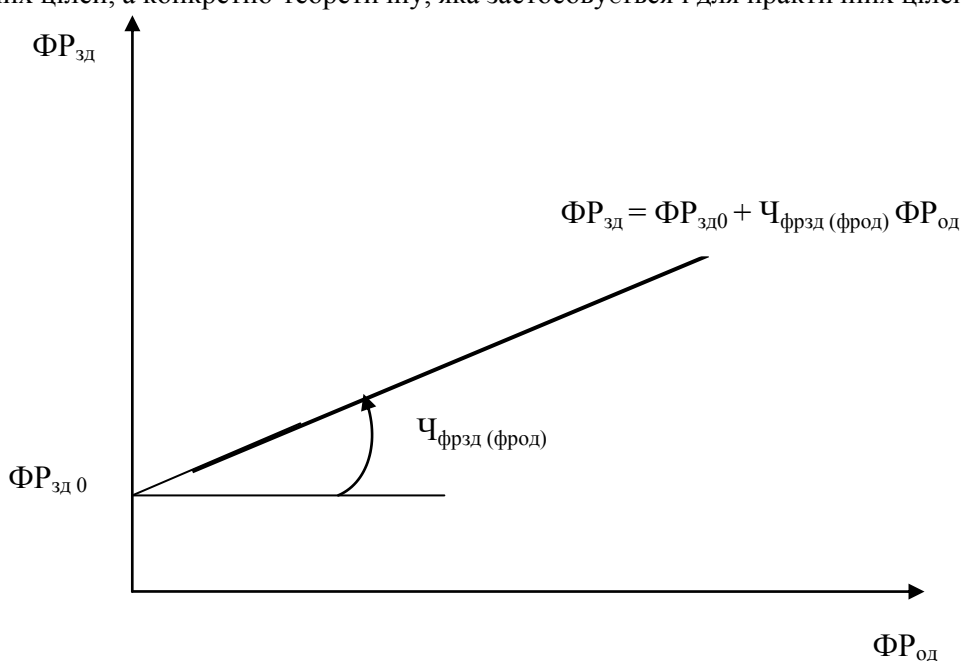

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ВИРОБНИЧООРІЄНТОВАНОЇ ПОВЕДІНКИ, ЯКА СПРЯМОВАНА НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Авторська концепція моделювання економічної поведінки підприємств ґрунтується на наступних положеннях: функціонування машинобудівних підприємств за моделлю виробничоорієнтованої поведінки є необхідною умовою досягнення безпеки функціонування та розвитку машинобудівних підприємств; функціонування підприємств за моделлю змішаної поведінки може забезпечити безпеку розвитку, але у короткостроковому періоді, а надалі будуть спостерігатись перманентні зміни у стані безпеки; відносно функціонування підприємства за моделлю рентоорієнтованої поведінки, то стан безпеки і рентоорієнтована поведінка є взагалі несумісними поняттями.

Відтак, за основу моделі економічної поведінки підприємства, функціонування за якою спроможне забезпечити безпеку його розвитку, обираємо саме модель виробничоорієнтованої поведінки. Окрім того, визначимо модель виробничоорієнтованої поведінки, побудовану не за реальними даними, і не абстрактно-теоретичну модель, яка використовується для навчальних і суто теоретичних цілей, а конкретно-теоретичну, яка застосовується і для практичних цілей (рис. 1).

Умови досягнення безпеки розвитку:

1. $ФР_{зд0} > 0$;
2. $Ч_{фрзд(фрод)} > 1$;
3. вісь ординат ($0 < ФР_{зд}$) \cap лінію регресії ($ФР_{зд}$)

Рис. 1. Графічне зображення економічної інтерпретації конкретно-теоретичної моделі виробничоорієнтованої поведінки підприємства, яка відображає безпеку розвитку

Наведений взаємозв'язок відображає гіпотезу, що загальний фінансовий результат промислового підприємства формується насамперед за рахунок фінансового результату від основної діяльності, а здійснення виробничоорієнтованої поведінки, в свою чергу, є відображенням тісного прямолінійного взаємозв'язку окреслених показників.

Зазначимо, що при графічному відображенні економічної інтерпретації конкретно-теоретичної моделі виробничоорієнтованої поведінки підприємства було використане традиційне математичне розташування осей координат. Оскільки на осі ординат (y) розміщені значення «фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування», то точку перетину (a_0) графіка з цією віссю позначаємо як $\Phi P_{зд0}$ – фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, коли фінансовий результат від основної діяльності прямує до нуля, а саме, коли виробничі процеси відсутні на підприємстві. Окрім того, необхідно визначити економічний зміст показника (a_1), що відповідатиме значенню «тангенса кута нахилу графіка» або «тангенціального числа». Зазначимо, що в статистиці цей показник є коефіцієнтом регресії, який показує на скільки зміниться результативна ознака при зміні факторної ознаки на одиницю, а у даному випадку – на скільки зміниться фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування при зміні фінансового результату від основної (виробничої) діяльності на одиницю. Виходячи із зазначеного, цей показник вважаємо за доцільне називати як чутливість зміни фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування від зміни фінансового результату від основної (виробничої) діяльності на одиницю в абсолютному вираженні ($\mathcal{C}_{\text{фрзд}}(\text{фрод})$):

$$a_1 = \dot{\Phi P}_{зд} = \mathcal{C}_{\text{фрзд}(\text{фрод})} = \frac{d \Phi P_{зд}}{d \Phi P_{од}} = \frac{\Delta \Phi P_{зд}}{\Delta \Phi P_{од}}, \quad (1)$$

де $\dot{\Phi P}_{зд}$ – миттєве (граничне) значення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування;

$d \Phi P_{зд}$ – диференціал (приріст) фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування;

$d \Phi P_{од}$ – диференціал (приріст) фінансового результату від основної діяльності;

$\Delta \Phi P_{зд}$ – зміна фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування;

$\Delta \Phi P_{од}$ – зміна фінансового результату від основної діяльності.

Розкривши зміст показників, які описують модель виробничоорієнтованої поведінки, загальний вигляд лінійного парного рівняння регресії через економічні показники доцільно представити у такому вигляді:

$$\Phi P_{зд} = \Phi P_{зд0} + \mathcal{C}_{\text{фрзд}}(\text{фрод}) \Phi P_{од} \quad (2)$$

Перевагою цього виразу, вважаємо, є те, що всі позначення – конкретні економічні показники, які можна відносно легко визначати та досліджувати для промислових підприємств різних видів економічної діяльності.

Водночас підкреслимо, що згідно із авторською позицією, в основі сутності і, в подальшому, оцінюванні економічної безпеки підприємства є стан захищеності від зовнішніх і внутрішніх загроз, який спрямований на забезпечення незалежності, стабільності, стійкості, здатності до розвитку. Відтак, насамперед визначали стан захисту саме від реальних небезпек (загроз), які є вкрай актуальними на даний момент часу і відображають внутрішній стан і зовнішні умови існування підприємства. Це пояснюється тим, що потенціал захисту сучасних вітчизняних машинобудівних підприємств є достатньо низьким, враховуючи негативні наслідки їх ринкових трансформацій, і як результат визначали здатність підприємств протидіяти хоча б вже існуючим загрозам. Проте вважаємо, що це спроможне забезпечити безпеку в короткостроковій перспективі. В довгостроковій перспективі для забезпечення безпеки розвитку не достатньо концентруватись лише на захисті найбільш актуальних загроз, але й необхідно одночасно створювати плацдарм (умови) для нейтралізації і захисту від потенційних небезпек. Адже поступово спектр загроз може розширитись за рахунок появи нових загроз або переходу потенційних небезпек у реальні небезпеки.